

Ympäristövaliokunta 16.2.2021
YmV@eduskunta.fi

Asia: U 7/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (akkuasetus)

Teknologiateollisuus ry:n lausunto koskien Valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (akkuasetus).

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta esittää asiantuntijalausunto ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Voimassa oleva paristo- ja akkudirektiivi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/66/EY paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista kattaa vain akkujen elinkaaren loppuvaiheen. Tällä hetkellä ei ole EU-tason säännöksiä muista akkujen tuotantoon ja käyttöön liittyvistä näkökohdista. Direktiivin muuttamisella asetukseksi otettaisiin huomioon akkujen koko elinkaari, kehdosta hautaan perspektiivillä. Ehdotus edistää akkuihin, paristoihin ja niiden raaka-aineisiin liittyvien sisämarkkinoiden toimintaa, koska asetusta sovelletaan automaattisesti ja yhdenmukaisesti kaikkiin EU:n maihin heti voimaantulon jälkeen. On siten myös tärkeää, että tuottajavastuu määritellään riittävän tarkasti, niin että akkujen tuottajat ovat selvillä heitä koskevista velvoitteista kaikissa EU-jäsenmaissa. Ehdotuksella pyritään lisäksi kiertotalouden edistämiseen, jotta voidaan lieventää raaka-aineiden saatavuuteen liittyvää riskiä sekä tukea akkujen kierrätysmarkkinoiden ja akuista saatavien uusioraaka-aineiden markkinoiden kehittymistä.

Teknologiateollisuus pitää asetuksen päälinjoja hyvinä ja kannatettavina, haasteena on asetuspaketin laajuus ja osittainen monimutkaisuus, jonka toteuttaminen voi olla haastavaa käytännössä.

Ehdotuksessa on paljon viittauksia toissijaiseen lainsäädäntöön, mikä jättää komissiolle aika paljon toimivaltaa. Asetus tulee lisäämään sekä tuottajien että valvovan viranomaisen työtä merkittävästi esim. elinkaarianalyysien, merkintävaatimusten, hiilijalanjäljen todistusten hankkimisen sekä toimitusketjun vastuullisuusauditoinnin kautta.

Muutamia asioita on vielä ehdotuksessa määrittelemättä mm. tarvittavien uusien standardien laatimisprosessi. Asetuksen kautta käyttöön tulevia standardeja tulisi kehittää prosesseissa, joihin osallistuvat komission, jäsenvaltioiden, eurooppalaisten standardointiorganisaatioiden ja muiden sidosryhmien edustajat.

Asetus edellyttää myös monia uusia merkintä- ja tietovaatimuksia. Esim. jokaisesta yksittäisestä markkinoille saatetusta teollisuus- ja sähköajoneuvoakusta, jonka teho on yli 2 kWh, olisi 1. tammikuuta 2026 mennessä oltava käytössä sähköinen tietue eli ”akkupassi”. Akkupassin tulisi olla yksilöllinen kullekin akulle, ja sillä tulisi olla yksilöllinen tunnistus. Akkupassin avulla olisi päästävää kunkin akkutyyppin ja -mallin sähköiseen tiedonvaihtojärjestelmään tallennettuihin perustietoihin. Tietoja on voitava lajitella ja niistä on voitava suorittaa hakuja. Tiedot on oltava sähköisesti koneellisesti luettavassa muodossa.

Lisäksi sisäisesti varastoivissa ladattavissa teollisuusakuissa ja sähköajoneuvoakuissa, joiden teho on yli 2 kWh, on oltava akunhallintajärjestelmä, joka sisältää tiedot akkujen toimintakunnon ja odotetun käyttöiän määrittämiseksi. Näihin tietoihin on usealla toimijalla oltava esteetön pääsy. Tällaisten akkujen valmistajille sensitiivisten tietojen suojaaminen jää ehdotuksessa osittain määrittelemättä.

Markkinavalvonnan merkitys EU:n akkuteollisuuden suojelemiseksi vilpilliseltä kilpailulta ja EU:n kansalaisten suojelemiseksi vaatimustenvastaisilta tuotteilta lisääntyy asetuksen myötä. Epäselviksi jäävät komission suunnitelmat testata, tarkistaa ja panna täytäntöön asetusehdotuksen sisältämät kriteerit, jotka koskevat EU:hun tuotavia akkuja, erityisesti verkkoalustojen kautta EU:n markkinoille tuotavien tuotteiden osalta.

Kierrätysmateriaalien käyttö uusien akkujen valmistuksessa on kannatettavaa, mutta haastavaksi muodostuu tehtävä todistaa, miten prosentuaaliset velvoitteet täytetään.

Akkuteknologiat kehittyvät nopeasti ja pyrkimys vähentää riippuvuutta kriittisistä materiaaleista on jatkuvaa, mikä voi johtaa akuissa käytettävien kemikaalien muuttumiseen. Asetuksessa ehdotettujen määrättyjen akkumineraalien kuten esim. koboltin, litiumin ja grafiitin lukitut prosentuaaliset kierrätysasteet voivat täten olla vaikeasti saavutettavissa.

Lisätiedot:

Asiantuntija Peter Malmström, peter.malmstrom@teknologiateollisuus.fi, p.0400 217 250